

18.

Dobro i radość wynikające ze wspólnej zabawy

I. PROSPEKT WARTOŚCI

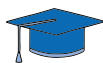
1.1. CEL OGÓLNY

Rozwój społeczny

1.2. CEL SZCZEGÓŁOWY

Umiejętność budowania relacji

1.3. CEL WYCHOWAWCZY

Wrażliwość na drugiego człowieka

1.4. PROPONOWANE TEMATY

- Problem samotności i wyobcowania młodych ludzi na spotkaniach, imprezach, wycieczkach itp.
- Dobre sposoby na udaną zabawę.
- Kultura zabawy.

1.5. ZADANIA DLA UCZNIA, SAMOWYCHOWANIE

Normy

- Gospodarz domu jest odpowiedzialny za serdeczną i przyjazną atmosferę spotkania.
- Wspólna zabawa integruje wszystkich z mojej klasy.
- Podczas zabawy nikt nie powinien zostać pominięty.

Zasady

- Szczególnie życzliwy kontakt nawiązuję z osobami, które na wspólnej uroczystości czy zabawie czują się zagubione i osamotnione.
- Na spotkaniach nie zamykam się w gronie starych znajomych, ale życzliwie przyjmuję do towarzystwa nowe osoby.
- W czasie wspólnej zabawy, bez względu na własne opinie i antypatie, nie okazuję niechęci wobec innych uczestników.

1.6. ZADANIA DLA RODZICÓW

Normy

- Nie można odmawiać młodemu człowiekowi prawa do zabawy, rozrywki, wypoczynku.
- Muzyka czy zabawy dzieci nie muszą być zbieżne z gustem dorosłych, nie powinny one jednak burzyć harmonii i wyzwać agresji.
- Rodzice czuwają nad dobrą i bezpieczną zabawą dzieci w swoim domu.

Zasady

- Orientuję się, kim są znajomi mojego dziecka, z którymi się bawi.
- Spotkania, jakie organizuję dla moich znajomych, są dla moich dzieci przykładem dobrej zabawy.
- Własnym dzieciom podsuwam ciekawe pomysły na dobrą zabawę z rówieśnikami.

1.7. ZADANIA DLA SZKOŁY, WYCHOWAWCY

Normy

- Nie można ignorować problemu używek na imprezach szkolnych.
- Należy troszczyć się o stosowne miejsce i czas przeznaczony na zabawę.
- Czas zabawy nie zawiesza konieczności przestrzegania norm moralnych.

Zasady

- Nie narzucam uczniom swoich pomysłów, ale reaguję, gdy ich sposób zabawy jest niewłaściwy.
- Uczę dzieci kultury zabawy¹, która ma służyć wzbogaceniu człowieka.
- Daję odczuć moim uczniom, że cieszę się z ich dobrej zabawy.
- Także w czasie zabawy, pamiętam o obowiązujących normach moralnych.

1.8. SPOSÓB REALIZACJI

Jedna z zabaw tanecznych niech będzie okazją do przeprowadzenia nauki tańca dla dziewcząt i chłopców. W trakcie imprezy, co pewien czas, przeprowadza się losowanie, w czasie którego każdy chłopiec otrzymuje bilet z imieniem partnerki, którą ma poprosić do tańca. Losy zmieniają się tak, by nikt nie stał pod ścianą bez partnera. Kolejnym zadaniem zapisanym na bilecie może być np.: powiedzenie życzliwego słowa do partnerki w tańcu.

1.9. OSIĄGNIĘCIA, EFEKTY

Dzieci potrafią bawić się w sposób kulturalny i pozbawiony agresji. Doświadczają, że zabawa może być też okazją do drobnych wyrzeczeń, na rzecz dobra drugiego. Dostrzegają, że zaangażowanie wszystkich uczestników zabawy czyni ją pełniejszą i bogatszą, od zabawy przeżywanej jako rywalizację i sposobność do wykorzystywania innych. Potrafią tak rozplanować swoje codzienne obowiązki, by znaleźć czas na relaks i zabawę z przyjaciółmi.

1.10. ZAGROŻENIA

Często młodzi ludzie traktują zabawę jako formę rekompensaty za trudności i stresy, jakich doświadczają, i korzystają z niej w sposób nieumiarkowany. W ten sposób dochodzi do niewłaściwych, agresywnych zachowań pociągających za sobą przykre konsekwencje. W trakcie imprez młodzi ludzie nastawieni są wyłącznie na zaspokajanie egoistycznych przyjemności. Nie starają się wyjść naprzeciw potrzebom innych.

¹ „Rozumność polega z jednej strony na ustalaniu odpowiedniej długości czasu wolnego, z drugiej strony na mądrym jego planowaniu, by służył osiągnięciu ubogacających człowieka wartości”. M. Ostrowski, *Czas wolny*, dz. cyt., s. 86.

II. PEDAGOG

2.1. TREŚĆ MATERIAŁU

„Zabawa to poważna sprawa” to hasło, które znają nauczyciele. Powinni je znać również rodzice. Niektórych może dziwić, ale jego prawdziwość potwierdzają obserwacje psychologów. U dzieci rozwój jest nierozzerwalnie związany z zabawą. Bawią się i uczą jednocześnie. Zabawa doskonali zdolności grafomotoryczne, poprawia, pamięć i koncentrację, rozwija kompetencje językowe, redukuje nieśmiałość. Gry i zabawy rozwijają kompetencje społeczne, sprzyjają nawiązywaniu relacji, ponieważ dzieci odgrywają różne role, współpracują, rywalizują, a jednocześnie muszą przestrzegać reguł.

Dzieci bywają bardzo swobodne w samodzielnym organizowaniu sobie zabaw. Zadaniem rodziców jest dopilnowanie, aby ta swoboda nie stała się samowolą. Wielokrotnie widzi się niestosowne zachowanie dzieci w środkach komunikacji miejskiej, w sklepie, w kościele czy w teatrze. Dziwi wówczas brak reakcji ze strony rodziców.

2.2. LITERATURA WYBRANA Z KOMENTARZEM

Mikołajek to niezwykle zabawna powieść, chociaż nie wszystkie przedstawione w niej wydarzenia są zabawne. Z pewnością rodzicom i nauczycielom nie zawsze jest do śmiechu. Jedynie *Mikołajek* podchodzi do wszystkiego z dystansem. Nawet o bójkach i awanturach opowiada tak, jakby to były zwyczajne sprawy. Za to niektóre decyzje dorosłych są dla niego niezrozumiałe. Poznajemy *Mikołajka* w różnych sytuacjach. Jedną z nich jest zabawa.

Któregoś popołudnia zaprosiłem do siebie kolegów, żeby pobawić się w kowbojów. Wszyscy przynieśli rozmaite swoje skarby. Rufus dostał od swego taty, który jest policjantem, policyjną czapkę, kajdanki, rewolwer, białą pałkę i gwizdek. Euzebiusz miał stary harcerski kapelusz swojego starszego brata, pas z drewnianymi nabojami i dwa futerały, w których były ogromne rewolwery z rękojeściami [...]. Alcest był przebrany za Indianina, miał drewniany topór i pióropusz – wyglądał jak tłusty kurak; Gotfryd, który lubił się przebierać i który ma bardzo bogatego tatę – tata kupuje Gotfrydowi wszystko, co tylko Gotfryd chce – był ubrany zupełnie jak kowboj: w spodnie z frędzlami, skórzaną kamizelkę, kraciastą koszulę, duży kapelusz; miał rewolwer na kapiszony i wspaniałe ostrogi. Ja miałem czarną maskę, którą dostałem na tłusty czwartek, strzelbę na strzały i czerwoną chustkę na szyi (stary szalik mamy). [...]

– No więc powiedziałem – ja jestem dzielny Joe i mam wspaniałego białego konia, a wy jesteście bandyci, ale na końcu ja zwyciężam.

Ale koledzy się nie zgodzili; z tym właśnie największy kłopot, że jak się człowiek bawi sam, to jest nudno, a jak są inni, to się ciągle sprzecza.

Przytoczony powyżej cytat doskonale opisuje dziecięcą zabawę. Zabawa w kowbojów zapowiadała się wyśmienicie. Najpierw długie przygotowania, kompletowanie strojów i amunicji, a w rezultacie sprzeczka. Każdy przyniósł to, co miał najlepszego. Jeden z chłopców miał bogatego tatę, który spełniał wszystkie jego zachcianki więc miał kupione gotowe przebranie kowboja. Reszta ferajny musiała wykazać się wyobraźnią i pomysłowością. *Mikołajkowi* nie przeszkadzało, że nie miał na szyi czerwonej kowbojskiej chustki. Wziął od mamy stary szalik.

R. Goscinnny, J.J. Sem-
pé, *Mikołajek*, dz. cyt.,
s. 14-15.

Chłopcy nie mogli się dogadać, jak ma przebiegać zabawa. Mikołajek chciał być dzielnym Joe i wygrać potyczki z bandytami, ale na to nie chciała przystać reszta grupy. Jego wniosek jest bardzo celny – samemu jest smutno się bawić, a w grupie trzeba ustępować.

III. NAUCZANIE RELIGIJNE

3.1. NAUCZANIE PAPIESKIE

Nie istnieje jednak żadna sprzeczność między radością chrześcijańską a prawdziwymi radościami ludzkimi. Przeciwnie, te ostatnie znajdują swą pełnię i najgłębszy fundament właśnie w radości uwielbionego Chrystusa (por. Dz 2,24-31), który jest doskonałym obrazem i objawieniem człowieka wedle zamysłu Bożego.

DD 68.

Jeżeli pragniecie, ażeby tajemnica Kany Galilejskiej miała znaczenie również dla was, by łaska tamtego dnia trwała w was i wydawała owoce szczęścia – zaproscie Jezusa! Zaproscie Go do waszych serc. Zaproscie Go do waszych rodzin. Niech będzie pierwszym Gościem waszych radości i trosk. Co dnia Go zapraszajcie razem z Maryją pod dach waszego domu. Gdzie gości Jezus, tam jest i prawdziwe wesele.

Jan Paweł II, *Zaproszenie Jezusa. Przemówienie do młodzieży zgromadzonej na Polach Łednickich*, Watykan, 18.05.2002, w: tegoż, *Wytyrń na głębie. Ojciec Święty do młodych Polaków*, Instytut Wydawniczy Pax, Warszawa 2006, s. 234.

W obecnej epoce, w której panują niepokój i pośpiech technologiczny, niezwykle ważnym zadaniem rodzin jest wychowywanie zdolności oczekiwania. Nie chodzi o zabranianie dzieciom zabawy na urządzeniach elektronicznych, ale znalezienie sposobu zrodzenia w nich zdolności do odróżniania odmiennej logiki i nie stosowania prędkości cyfrowej we wszystkich dziedzinach życia. Odroczenie nie oznacza zaprzeczenia pragnienia, ale odłożenie jego zaspokojenia. Kiedy dzieci lub nastolatki nie są wychowane, aby przyjąć, że pewne rzeczy muszą poczekać, to stają się aroganckie, podporządkowujące wszystko zaspokojeniu swoich różnych potrzeb i dorastają z wadą: „chcę wszystko i natychmiast”. Jest to wielkie oszustwo, które nie sprzyja wolności, ale ją zatruwa. Kiedy natomiast wychowujemy, aby nauczyć odkładania pewnych rzeczy i poczekania na stosowną chwilę, to uczymy wówczas, co znaczy być panem samego siebie, niezależnym od swoich impulsów.

AL 275.

3.2. PISMO ŚWIĘTE

Trzeciego dnia odbywało się wesele w Kanie Galilejskiej i była tam Matka Jezusa. Zaproszono na to wesele także Jezusa i Jego uczniów. A kiedy zabrakło wina, Matka Jezusa mówi do Niego: „Nie mają już wina”. Jezus Jej odpowiedział: „Czyż to moja lub twoja sprawa, Niewiasto? Czy jeszcze nie nadeszła godzina moja?” Wtedy Matka Jego powiedziała do sług: „Zróbcie wszystko, cokolwiek wam powie”. Stało zaś tam sześć stągwi kamiennych przeznaczonych do żydowskich oczyszczeń, z których każda mogła pomieścić dwie lub trzy miary. Rzekł do nich Jezus: „Napełnijcie stągwie wodą!” I napełnili je aż po brzegi. Potem do nich powiedział: „Zaczerpnijcie teraz i zanieście staroście weselnemu!” Oni zaś zanieśli. A gdy starosta weselny skosztował wody, która stała się winem – nie wiedział bowiem, skąd ono pochodzi, ale słudzy, którzy czerpali wodę, wiedzieli – przywołał pana młodego i powiedział do niego: „Každy człowiek stawia najpierw dobre wino, a gdy się napiją, wówczas gorsze. Ty zachowałeś dobre wino aż do tej pory”. Taki to początek znaków uczynił Jezus w Kanie Galilejskiej. Objawił swoją chwałę i uwierzyli w Niego Jego uczniowie.

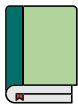
J 2,1-11;
por. Mk 6,22-25.

3.3. KATECHIZM KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO

Błogosławieństwa odsłaniają cel życia ludzkiego, ostateczny cel czynów ludzkich: Bóg powołuje nas do swojego własnego szczęścia. Powołanie to jest skierowane do każdego osobiście, ale także do całego Kościoła, nowego ludu tych, którzy przyjęli obietnicę i żyją nią w wierze.

KKK 1719;
por. 736; 832.

IV. LITERATURA

- Bełza W., *Motyl*, w: A. Klimowicz, M. Derlukiewicz, *Nowe Słowa na start! Podręcznik do języka polskiego dla klasy czwartej szkoły podstawowej*, wyd. Nowa Era, Warszawa 2018, s. 253.
- Bronikowski M., Muszkieta R., *Zabawy i gry ruchowe w wychowaniu fizycznym*, wyd. Akademia Wychowania Fizycznego, Poznań 2000.

- Flemming I., *Po prostu zaczynamy. Praktyczne porady z zakresu pedagogiki zabaw*, tłum. M. Jałowiec, wyd. Jedność, Kielce 1999.
- Franciszek, *Adhortacja Amoris laetitia*, Wydawnictwo M, Kraków 2016.
- Gosciny R., Sempé J.J., *Mikołajek*, tłum. T. Markuszewicz, E. Staniszkis, wyd. Nasza Księgarnia, Warszawa 2010.
- Fuchs B., *Gry i zabawy na dobry klimat w grupie*, tłum. M. Jałowiec, wyd. Jedność, Kielce 1999.
- Grün A., Robben R., *Ustalać granice, szanować granice. Aby nasze wzajemne relacje były udane*, tłum. E. Piasta, wyd. Jedność, Kielce 2006.
- Hauk D., *Łagodzenie konfliktów w szkole i w pracy z młodzieżą. Poradnik do treningu mediacji*, tłum. M. Jałowiec, wyd. Jedność, Kielce 2004.
- Kongregacja Nauki Wiary, *Katechizm Kościoła Katolickiego*, wyd. Pallottinum, Poznań 2002.
- Jan Paweł II, *List Dies Domini*, w: tegoż, *Dzieła zebrane. Listy*, t. 3, red. P. Ptasznik, Wydawnictwo M, Kraków 2007, s. 450-487.
- Jan Paweł II, *Zaproszenie Jezusa. Przemówienie do młodzieży zgromadzonej na Polach Lednickich*, Watykan, 18.05.2002, w: tegoż, *Wyłyn na głębie. Ojciec Święty do młodych Polaków*, Instytut Wydawniczy Pax, Warszawa 2006, s. 233-234.
- Ostrowski M., *Czas wolny*, w: *Encyklopedia nauczania społecznego Jana Pawła II*, red. A. Zwoliński, wyd. Polwen, Radom 2003, s. 86-88.
- Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu. Biblia Tysiąclecia*, wyd. Pallottinum, Poznań 2012.
- Portmann R., *Gry i zabawy kształtujące pewność siebie*, tłum. R. Malcher, wyd. Jedność, Kielce 2001.
- Vopel K.W., *10 minut przerwy*, tłum. S. Morasiewicz-Michna, wyd. Jedność, Kielce 1999.
- Vopel K.W., *Nie samym chlebem... Eksperymenty dla młodzieży wyjaśniające znaczenie wartości*, tłum. M. Jałowiec, wyd. Jedność, Kielce 2003.